

YMPÄRISTÖNSUOJELUPÄIVÄT 2002

Lammin biologinen asema

Ympäristöministeriö

Ympäristöneuvos

Matti Vehkalahti

1.10.2002

VALMISTEILLA OLEVA JÄTELAINSAÄDÄNTÖ

- I. KANSALLISET SÄÄDÖKSET
- II. KOMISSION SÄÄDÖSEHDOTUKSET
- III. KOMISSION SÄÄDÖSLUONNOKSET

I. KANSALLISET SÄÄDÖKSET

1. VNa sähkö- ja elektroniikkalaiteromun jätehuollosta

Asetusehdotus, jonka mukaan tuotteen valmistajat ja maahantuojat velvoitettaisiin järjestämään jätteenä käytöstä poistettavien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jätehuollon, oli lausunnolla keväällä 2000. Kansallisen säädöksen antaminen on siirtynyt, koska komissio julkaisi 13.6.2000 direktiiviehdotukset sähkö- ja elektroniikkaromusta sekä eräiden vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa. Näiden käsittely EY:ssä on kesken. Parlamentti on tehnyt ehdotuksiin runsaasti muutosehdotuksia, joita neuvosto ei ole hyväksynyt. Parlamentin ja neuvoston kantojen yhteen sovittaminen on aloitettu syyskuussa 2002. Direktiivit hyväksyttäneen lopullisesti loppuvuodesta 2002. Kansallisen säädöksen valmistelua jatketaan vasta direktiivien sisällön varmistuttua. Jatkovalmistelu on sidoksissa myös suunniteltuun, kohdassa 2 tarkoitettuun jätelain muutokseen.

2. Säädökset ajoneuvoista ja romuajoneuvoista

Säädöksillä pantaisiin täytäntöön romuajoneuvoista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/53/EY. Direktiivi oli saatettava voimaan 21.4.2002 mennessä. YM:n työryhmän ehdotuksista saatiin lausunnot vuoden 2001 loppuun mennessä. Hallintoneuvos Lauri Tarasti on pyydetty selvitysmieheksi ratkomaan direktiivin toimeenpanoon vielä liittyvät ongelmat. Selvitys valmistui 25.9.2002. Tämän jälkeen valmistelu jatkuu virkatyönä. Säädökset (muun ohella jätelain muutos, jossa muun muassa määriteltäisiin tuottajanvastuuseen perustuvassa jätehuollossa noudatettavat periaatteet ja yksilöitäisiin tuottajanvastuuseen liittyvät

valtuutussäännökset) saataneen voimaan vasta loppuvuodesta 2003. Samalla saatetaan voimaan romuajoneuvodirektiivin artiklan 3 mukaisesti romutustodistuksia koskevista vähimmäisvaatimuksista annettu komission päätös (2002/151/EY) ja romuajoneuvodirektiivin liitteen II muuttamisesta annettu komission päätös (2002/525/EY). Viimeksi mainitussa säädöksessä määritellään eräitä poikkeuksia kiellosta käyttää raskasmetalleja ajoneuvojen materiaaleissa ja osissa.

3. VNa eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (ja siihen liittyvä ympäristönsuojeluasetuksen muutos)

Eräiden jätteiden käyttöä maarakentamisessa säänneltäisiin asetuksessa määritellyin edellytyksin lupamenettelyn sijasta ilmoitusmenettelyllä Asetusehdotuksesta saatiin lausunnot syksyllä 2001. Niiden perusteella korjatusta asetusehdotuksesta pyydettiin lausunnot 1.9.2002 mennessä. Valmistelua jatketaan lausuntojen huomioon ottamiseksi. Ehdotukseen liittyy informatiivinen muutos ympäristönsuojeluasetukseen. Asetusehdotus on lisäksi vielä ennakkonotifioitava teknisenä määräyksenä.

4. VNa maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista

Otsikon mukainen, Samase-selvityksiin perustuva pitkään valmisteltu asetus on tarkoitus antaa syksyllä 2002.

5. VNa paristoista ja akuista

Asetusluonnos, joka on ollut alan kommentoitavana keväällä 2001, koski kaikkia paristoja ja akkuja. Tuotteen myyjät, valmistajat ja maahantuojat velvoitettaisiin järjestämään käytöstä poistettujen paristojen ja akkujen jätehuollon. Samalla kumottaisiin valtioneuvoston päätös eräitä vaarallisia aineita sisältävistä paristoista ja akuista (105/1995) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Säädösehdotuksen jatkovalmistelun aikataulu on sidoksissa suunniteltuun, kohdassa 2 tarkoitettuun jätelain muutokseen ja mahdolliseen komission ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi nykyisen paristo- ja akkudirektiivin kokonaisuudistuksesta. Direktiiviehdotuksen antaminen on jatkuvasti viivästynyt.

6. VNa jätteenpoltosta (ja siihen liittyvät säädösmuutokset)

Asetuksella saatettaisiin voimaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi jätteenpoltosta (2000/76/EY). Samalla kumottaisiin yhdyskuntajätettä polttavien laitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen ehkäisemisestä annettu VNp 626/1994 ja ongelmajätteiden poltosta annettu VNp 842/1997 sekä muutettaisiin öljyjätehuollosta annettua VNp:tä (101/1997) ja ympäristönsuojeluasetusta. Säädösehdotuksista on järjestetty kuulemistilaisuus 27.8.2002 ja ne on tarkoitus lähettää lausunnonle syyskuussa 2002. Direktiivi on pantava jäsenmaissa täytäntöön 28.12.2002 mennessä.

7. Jätteiden vastaanottopalvelut satamissa

Aluksella syntyvän jätteen ja lastijäämien vastaanottopalveluista satamissa annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (2000/59/EY) edellytetään muun ohella, että satamalla on oltava jätteiden vastaanotto- ja käsittelysuunnitelma. Suunnitelmaa koskevista vaatimuksista ja suunnitelman hyväksymisestä säädettäisiin alusjätelain ja -asetuksen muutoksilla. Samalla luotaisiin kytkentä ympäristönsuojelulainsäädäntöön. Asiasta järjestettiin kuulemistilaisuus kesäkuussa 2002. Direktiivi on pantava jäsenmaissa täytäntöön 28.12.2002 mennessä.

8. Haja- ja loma-asutuksen jätehuolto

Suomen Kuntaliiton kanssa yhteistyössä selvitetään haja- ja loma-asutuksen jätehuoltoon liittyviä ongelmia sekä valmistellaan tarpeelliset ohjeet ja tarvittaessa hallituksen esitys jätelain muuttamisesta. Mahdolliset säännösmuutokset liittyisivät lähinnä jätemaksua koskeviin säännöksiin, jätehuollon palvelutason määrittelyyn ja tiedottamisvelvollisuuteen.

9. Biohajoavaa jätettä koskeva strategia

Alkuvuodesta 2002 on ryhdytty valmistelemaan ehdotusta kaatopaikkadirektiivin edellyttämäksi biohajoavaa jätettä koskevaksi strategiaksi. Strategia, jonka tavoitteena on vähentää kaikessa toiminnassa syntyvän biohajoavan jätteen sijoittamista kaatopaikalle, on toimitettava komissiolle 16.7.2003 mennessä. Asian valmistelua varten on asetettu YM:n työryhmä. Toimeksiannon määräaika on 31.1.2003.

10. VNa pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta

Pakkauksista ja pakkausjätteistä annettuun valtioneuvoston päätökseen (962/1997) tehtäisiin komission päätöksen 2001/171/EY (komission päätös poikkeuksen myöntämi-

seksi lasipakkauksille pakkauksista ja pakkausjätteistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 94/62/EY säädetyistä raskasmetallien pitoisuustasoista) mukaiset informatiiviset muutokset. Poikkeukset koskevat lyijyn, kadmiumin, elohopean ja kuudenarvoisen kromin pitoisuustasoja.

11. VNa öljyjättemaksuina kertyvien varojen käytöstä öljyjätehuoltoon annetun VNp:n muuttamisesta

öljyjättemaksuina kertyvien varojen käytöstä öljyjätehuoltoon annettuun valtioneuvoston päätökseen (1191/1997) tehtäisiin valtionavustuslain (688/2001) edellyttämät muutokset. Lisäksi vahvistettaisiin jäteöljyjen uudistamisen etusijaa määrärahojen käytössä. Viimeksi mainittu tarkistus liittyy komission viralliseen huomautukseen jäteöljydirektiivin toimeenpanosta Suomessa.

12. Laki jäteverolain 4 §:n muuttamisesta

Jäteverolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kaatopaikoille toimitettavasta jätteestä valtiolle kannettavan jäteveron määrää korotetaan 15,14 eurosta 23 euroon 1.1.2003 ja 30 euroon jätetonnilta 1.1.2005 lukien. Esitys (HE 128/2002) liittyy valtion vuoden 2003 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

13. Laki sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esityksessä (HE 130/2002) laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta ehdotetaan sähköntuotannon verotukia laajennettaviksi koskemaan muun muassa biokaasulla ja kierrätyspolttoaineella tuotettua sähköä. Tuen määrä olisi kierrätyspolttoaineen osalta 0,25 senttiä ja biokaasun osalta 0,42 senttiä kilowattitunnilta. Tukea voidaan ryhtyä maksamaan vasta sen jälkeen, kun komissio on myöntänyt siihen luvan. Esitys liittyy valtion vuoden 2003 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

14. Juomapakkausten valmisteverolainsäädännön uudistaminen

Valtiovarainministeriön työryhmä kartoittaa nykyisen, verotukseen perustuvan eräiden juomapakkausten kierrätysjärjestelmän toimivuutta ja sen epäkohtia. Työryhmän tulee esittää Suomen oloihin parhaiten soveltuva juomapakkausten ympäristöohjausmalli. Työryhmän määräaika päättyy 31.10.2002.

15. VNa kaatopaikoista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta

Asetuksella saatettaisiin voimaan kaatopaikkakelpoisuusmenettelystä annettavaksi tarkoitettu kaatopaikkadirektiivin muutos. EY-säädös hyväksyttäneen syksyn 2002 aikana. Samoin saatettaisiin voimaan tarkistetussa jätesuunnitelmassa tarkoitettut toimet biohajoavan ja orgaanisen jätteen sijoittamisen rajoittamiseksi ja biokaasun talteenoton järjestämiseksi eräillä käytöstä poistetuilla kaatopaikoilla. Valmistelu aloitetaan keväällä 2003.

II. KOMISSION SÄÄDÖSEHDOTUKSET

1. Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi jätehuoltotilastoista KOM(1999)31

- neuvoston työryhmässä saavutetun alustavan yhteisymmärryksen pohjalta komissio on antanut muutetun ehdotuksen (KOM(2001)137) ja toisen muutetun ehdotuksen KOM(2001)737; neuvoston yhteinen kanta on hyväksytty huhtikuussa 2002; parlamentin toinen käsittely oli kesällä 2002; ei tarvittane sovittelua; hyväksyttäneen lopullisesti syksyllä 2002

- Eevaleena Häkkinen, Tilastokeskus päävastuussa

2. Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sähkö- ja elektroniikkaromusta; ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tiettyjen vaarallisten aineiden rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa KOM(2000)347

- neuvoston yhteinen kanta on hyväksytty joulukuussa 2001; parlamentin toisessa käsittelyssä tehtiin 46 muutosehdotusta; sovittelu alkanut syyskuussa 2002; hyväksyttäneen lopullisesti loppuvuodesta 2002

- Hannu Laaksonen, Tuomas Aarnio

3. Komission vihreä kirja PVC ja ympäristö KOM(2000)469

- kuulemistilaisuus lokakuussa 2000 ja kirjalliset kommentit komissiolle 30.11.2000 mennessä; palautteen perusteella komission tiedonanto syksyllä 2002

- Eevaleena Häkkinen, Else Peuranen

4. Ehdotus parlamentin ja neuvoston asetukseksi muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinten sivutuotteiden terveyssäännöistä KOM(2000)574

- maa- ja metsätalousministeriö päävastuussa; neuvoston yhteinen kanta hyväksytty joulukuussa 2001; parlamentin toisessa käsittelyssä maaliskuussa 2002 tehtiin useita muutosehdotuksia; sovittelu alkanut syyskuussa 2002; hyväksyttäneen lopullisesti loppuvuodesta 2002

- aiheuttaisi nykyisessä muodossaan vaikeuksia kaupasta peräisin olevan yhdyskuntajätteen biologiselle käsittelylle ja hyödyntämiselle ja niissä maissa, joissa ei ole jätteiden massapolttoon perustuvaa infrastruktuuria

- Klaus Pfister, MMM päävastuussa

5. Komission vihreä kirja yhdenntäytystä tuotepolitiikasta KOM(2001)68

- neuvoston päätelmät hyväksytty kesäkuussa 2001; ollut parlamentin käsittelyssä; palautteen perusteella näyttäisi siltä, että komissio joutuu harkitsemaan uutta, tuotekohtaista lähestymistapaa eikä etenemistä laajalla rintamalla; hanke viivästyy

- Antero Honkasalo

6. Komission valkoinen kirja tulevaisuuden kemikaalipolitiikasta KOM(2001)88

- neuvoston päätelmät hyväksytty kesäkuussa 2001, parlamentin lausunto saatu marraskuussa 2001; komission lainsäädäntöehdotukset syksyllä 2002

- Pirkko Kivelä

7. Komission tiedonanto yhteisön dioksiini- ja PCB-strategiasta KOM(2001)593

- tiedonanto annettu 24.10.2001, neuvoston päätelmät hyväksytty joulukuussa 2001; strategian pohjalta komission lainsäädäntöehdotukset

- Pirkko Kivelä

8. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi pakkauksia ja pakkausjätteitä koskevan nykyisen direktiivin muuttamisesta KOM(2001)729

- komission ehdotus annettu 7.12.2001; tärkeimmät muutosehdotukset liittyvät hyödyntämistavoitteiden tarkistamiseen
- käsittelyssä neuvoston kesäkuun kokouksessa, jossa sovittiin yleisestä lähestymistavasta asiaan; parlamentin lausunto annettu syyskuussa 2002; parlamentti esittää muun muassa kierrätystavoitteiden kiristämistä; neuvoston yhteinen kanta hyväksyttäneen syksyllä 2002 Tanskan puheenjohtajakaudella, jonka jälkeen toinen käsittely parlamentissa
- Juha Koponen, Tuomas Aarnio

9. Neuvoston päätös kaatopaikkadirektiivin 16 artiklan ja liitteen II mukaisista jätteen kaatopaikkakelpoisuuden perusteista ja sen toteamiseen käytettävistä menettelyistä KOM(2002)512

- täsmennettäisiin muun muassa jätteiden vastaanottokriteerejä eri kaatopaikoilla sekä jätteiden testauksessa käytettäviä menetelmiä
- ehdotus komission päätökseksi saatu kesäkuussa 2002; ehdotuksesta äänestettiin komitologiamenettelyssä heinäkuussa 2002; ehdotus siirtyy neuvoston käsiteltäväksi, koska se ei saanut jäsenmaiden määränemmistön puolta; muussa tapauksessa komissio olisi voinut ratkaista asian; komission ehdotus neuvoston päätökseksi annettiin 20.9.2002; neuvostokäsittelylle on aikaa kolme kuukautta
- Ari Seppänen, Klaus Pfister

III. KOMISSION SÄÄDÖSLUONNOKSET

1. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi paristoja ja akkuja koskevan nykyisen direktiivin kokonaisuudistuksesta

- koskisi kaikkia paristoja ja akkuja; asetettaisiin numeeriset talteenotto- ja hyödyntämistavoitteet; rajoitettaisiin NiCd-akkujen käyttöä
- ensimmäinen luonnos uudeksi direktiiviksi on vuodelta 1997; ehdotuksen antaminen on jatkuvasti siirtynyt NiCd-akkujen käytön rajoituksiin liittyvien erimielisyyksien takia
- ehdotusta edellytetään 6. ympäristöohjelmassa

2. Komission päätös vihreän luettelon jätteiden siirtoja muihin kuin OECD-maihin koskevista valvontamenettelyistä annettujen neuvoston ja komission asetusten muuttamisesta

- valvontamenettelyjen muutokset tehdään kyseisen ei-OECD-maan esityksestä
- useita muutoksia vuosittain

3. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus jätteensiiroasetuksen N:o 259/93 muuttamisesta

- komission tavoitteena on tehdä ehdotus nykyisen jätteensiiroasetuksen N:o 259/93 kokonaisuudistukseksi vuoden 2002 aikana
- toinen luonnos saatu kesäkuussa 2002
- ehdotusta edellytetään 6. ympäristöohjelmassa

4. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi vaarallisia jätteitä koskevan nykyisen direktiivin muuttamisesta

- koskisi lähinnä kotitalouksien ongelmajätteitä; asiaa koskeva konsulttiselvitys valmistui kesällä 2002
- direktiiviehdotuksen valmistelu aloitettaneen nyt uudestaan usean vuoden tauon jälkeen

5. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi puhdistamolietteen käyttöä maanviljelyksessä koskevan nykyisen direktiivin uudistamisesta

- tiukemmat raskasmetallien pitoisuusraja-arvot; orgaanisten haitta-aineiden pitoisuusraja-arvot; soveltamisalan laajennus myös eräisiin teollisuuden puhdistamolietteisiin
- direktiiviehdotuksen antaminen siirtyy vuoteen 2003
- ehdotusta edellytetään 6. ympäristöohjelmassa

6. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi biohajoavan jätteen biologisesta käsittelystä

- kompostointiprosessia ja kompostituotetta sekä anaerobista käsittelyä koskevia vaatimuksia
- ehdotuksen antaminen siirtyy vuoteen 2003 tai 2004
- ehdotusta edellytetään 6. ympäristöohjelmassa

7. Suositus/säädös rakennus- ja purkujätteen jätetuollosta

- ensimmäinen luonnos suositukseksi saatu keväällä 2000; ei edistymistä viime aikoina
- ehdotusta edellytetään 6. ympäristöohjelmassa

8. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi öljyjätetuoltoä koskevan nykyisen direktiivin uudistamisesta

- konsulttiselvitys valmistunut alkuvuodesta 2002; jatkovalmistelusta ei tarkempaa tietoa

9. Komission päätös poltettavaksi siirrettäviä jätetuoltoä koskeviksi toimiksi

- täsmennykset siihen, milloin jätteen poltto on hyödyntämistä/loppukäsittelyä
- komission sisäisessä käsittelyssä; EY-tuomioistuimessa on vireillä kaksi oikeustapausta, joilla komission mukaan saattaa olla vaikutusta ehdotukseen
- ehdotusta edellytetään 6. ympäristöohjelmassa

10. Toimet jätedirektiivin hyödyntämisen(R)- ja käsittely(D)toimintojen täsmentämiseksi

- komissio on päättänyt teettää asiasta konsulttiselvityksen; tämän perusteella kesällä 2003 workshop aiheesta
- ehdotusta edellytetään 6. ympäristöohjelmassa

11. Toimet jätedirektiivin jätteen määritelmän täsmentämiseksi

- komission sisäisessä käsittelyssä
- ehdotusta edellytetään 6. ympäristöohjelmassa

12. Terveystuoltoalan jätetuoltoä koskevat toimet

- ei edistymistä viime aikoina

13. Kaivostuottoinnän jätetuoltoä koskeva direktiivi

- kolmas luonnos saatu kesäkuussa 2002; ehdotus loppuvuodesta 2002

14. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi sähkö- ja elektroniikkalaitteiden suunnittelussa huomioon otettavista ympäristönäkökohdista

- ehdotus ehkä loppuvuodesta 2002

15. Luonnonvarojen kestävää käyttöä koskeva aihekohtainen EY-strategia

- ehdotusta edellytetään 6. ympäristöohjelmassa

16. Jätteen synnyn ehkäisyä koskevat EY-tavoitteet

- ehdotusta edellytetään 6. ympäristöohjelmassa

17. Jätteiden kierrätystä koskeva aihekohtainen EY-strategia

- ehdotusta edellytetään 6. ympäristöohjelmassa

Komission ehdotukset löytyvät osoitteesta:
http://europa.eu.int/comm/environment/legis_en.htm

jätelainsuudistukset27.3.02.w61